

कृपाणधाराः । अपहरतुतरां शिरः कृतान्तो मम तु मतिर्न मनागपैतु धर्मात् ॥ स च दानधर्मयुद्धैर्दयया च समन्वितश्चतुर्थो स्यात् S. D. -**वृद्ध** a. advanced in virtue or piety; न धर्मवृद्धेषु वयः समीक्ष्यते Ku. 5. 16. -**वैतंसिकः** one who gives away money unlawfully acquired in the hope of appearing generous. -**व्यवस्था** m. judicial decision, decisive sentence. -**शाला** 1 a court of justice, tribunal. -2 any charitable institution. -**शासनम्**, -**शास्त्रम्** a code of laws, jurisprudence; न धर्मशास्त्रं पठतीति कारणम् H. 1. 17; Y. 1. 5. [मनुयमो वसिष्ठोऽत्रिः दक्षो विष्णुस्तथाऽङ्गिराः । उशना वाक्पतिर्व्यास आपस्तम्बोऽथ गौतमः ॥ कात्यायनो नारदश्च याज्ञवल्क्यः पराशरः । संवर्तश्चैव शङ्खश्च हारीतो लिखितस्तथा ॥ एतैर्यानि प्रणीतानि धर्मशास्त्राणि वै पुरा । तान्येवातिप्रमाणानि न हन्तव्यानि हेतुभिः ॥] -**शील** a. just, pious, virtuous. -**शुद्धिः** a correct knowledge of the law; प्रत्यक्षं चानुमानं च शास्त्रं च विविधागमम् । त्रयं सुविदितं कार्यं धर्मशुद्धिमभीप्सता ॥ Ms. 12. 105. -**संहिता** a code of laws (especially compiled by sages like Manu, Yājñavalkya, &c.). -**संगः** 1 attached to justice or virtue. -2 hypocrisy. -**संगीतिः** 1 discussion about law. -2 (with Buddhists) a council. -**समा** a court of justice. -**समयः** a legal obligation; यथापि धर्मसमयात्प्रच्युतो धर्मजीवनः Ms. 9. 273. -**सहायः** a partner or companion in the discharge of religious duties. -**सूः** m. the fork-tailed shrike. -**सूत्रम्** a book on पूर्वमीमांसा written by Jaimini. -**सेतुः** an epithet of Śiva. -**सेवनम्** fulfilment of duties. -**स्थः** a judge; धर्मस्थः कारणैरेतैर्हानं तमिति निर्दिशेत् Ms. 8. 57. -**स्थीय** a. Concerning law; धर्मस्थीयं तृतीयं प्रकरणम् Kau. A. 3. -**स्वामिन्** m. an epithet of Buddha.

धर्मतः ind. 1 According to law or rule, rightly, religiously, justly. -2 Virtuously, righteously. -3 From a virtuous or religious motive.

धर्मत्वम् 1 Morality, virtue, righteousness. -2 Inherent property or nature.

धर्मन् m. [धृ-मन्नि] 1 A preserver, maintainer, supporter. -n. 1 A religious rite. -2 Support, stay. -3 Religion, duty. -4 Law, custom. -5 A mode, manner. -6 Characteristic quality or mark.

धर्ममय a. Virtuous, righteous, pious.

धर्मयु a. Virtuous, just, pious, righteous.

धर्मवत् a. 1 Holy, virtuous. -2 Upright, just. -3 Lawful, legal.

धर्मिन् a. [धर्मोऽस्त्यस्य-इनि] 1 Virtuous, just, pious. -2 Knowing one's duties. -3 Obeying the law. -4 Having the properties of, having the nature, peculiar properties or characteristics of anything (at the end of comp.); षट् सुता द्विजधर्मिणः Ms. 10. 41; कल्पवृक्षफलधर्मि कश्चित् R. 11. 50. -5 Following the habits of any person. -m. An epithet of Viṣṇu.

धर्मिष्ठ a. (Superl. of धर्मिन्) Very pious. -ष्ठः An epithet of Viṣṇu.

सं. इ. को. ... १०८

धर्मापुत्रः An actor, player.

धर्म्य a. [धर्मादनपेतः-यत्] 1 Consistent with law, duty or religion, lawful, legal; यो यस्य धर्म्यो वर्णस्य Ms. 3. 22; 25-26. -2 Religious (as an act); क्रियाणां खलु धर्म्याणां सत्पत्यो मूलकारणम् Ku. 6. 13. -3 Just, righteous, fair; धर्म्यादि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्क्षत्रियस्य न विद्यते Bg. 2. 31; 9. 2; Y. 3. 44; धर्म्यासु कामार्थयज्ञास्करीषु Bk. 1. 9. -4 Legitimate. -5 Usual. -6 Endowed with particular qualities, as तद्धर्म्यः; धर्म्यमणुमेतमाप्य Kath. 1. 2. 13. -7 Relating to Dharma; अभ्येच्यते च य इमं धर्म्यं संवादमावयोः Bg. 18. 70. -**Comp.** -**विवाहः** a legal marriage; cf. Ms. 3. 26.

धर्षः [धृष्-भावे घञ्] 1 Boldness, insolence, haughtiness, impudence. -2 Pride, arrogance. -3 Impatience. -4 Restraint. -5 Violation, seduction (of a woman). -6 Injury, wrong, insult. -7 A eunuch. -**Comp.** -**कारिणी** a violated woman.

धर्षक a. [धृष्-ण्वल्] 1 Assailing, attacking, assaulting. -2 Violating, seducing. -3 Impatient. -**कः** 1 A seducer, an adulterer, a violator. -2 An actor, dancer. -3 Mime.

धर्षणम्, -**णा** [धृष्-भावे ल्युट्] 1 Boldness, insolence. -2 Insult, affront; धर्षणां कृतवानेतां पश्यतस्ते धनेश्वर Mb. 3. 161. 60. -3 An assault, outrage, seduction, violation; as in नारी^०; माऽत्र प्राप्स्यति शापं वा धर्षणां वेति पाण्डवः Mb. 3. 146. 68. -4 Copulation. -5 Contempt, disrespect. -6 Abuse. -7 arrogance. -8 An offence. -9 Overpowering, defeat; धर्षणं यत्र न प्राप्नो रावणो राक्षसेश्वरः Rām. 7. 31. 3. -**Comp.** -**आत्मन्** (धर्षणात्मन्) having a violent nature (N. of Śiva).

धर्षणिः, -**णी** f. A disloyal or wanton woman, a harlot.

धर्षित a. [धृष्-कर्मणि क-इट् गुणश्च] 1 Seduced, outraged, violated. -2 Overpowered, overcome, defeated; यत्काव्यं मयुर्वि धर्षितपरास्तकेषु यस्योक्तयः N. 22. 155. -3 Ill-treated, abused, insulted. -**तम्** 1 Contumely, pride. -2 Cohabitation, copulation. -3 Impatience, intolerance. -**ता** A harlot, a disloyal or unchaste woman.

धर्षिन् a. 1 Proud, arrogant, overbearing. -2 Assaulting, seducing, outraging. -3 Insulting, ill-treating. -4 Audacious, impudent. -5 Cohabiting. -**णी** A harlot, an unchaste woman.

धवः 1 Shaking, trembling. -2 A man. -3 A husband, as in विधवा. -4 A master, lord. -5 A rogue, cheat. -6 A kind of tree; Anogeissus latifolia; (Mar. धावडा); Rām. 1. 24. 15.

धवल a. [धवं कम्पं लाति ला-क; Tv.] 1 White; धवलातपत्र, धवलगृहम्, धवलवस्त्रम् &c. नीता येन निशा शशाङ्कधवला Ujjvalamaṇi. -2 Handsome. -3 Clear, pure. -**रुः** 1 The white colour. -2 An excellent bull. -3 China camphor